

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

***Тренінг "Основи академічного письма, доброчесності та
цифрових технологій в освітньому процесі"***

***Методичні рекомендації до вивчення дисципліни
для здобувачів спеціальності 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент»
першого (бакалаврського) рівня***

Затверджено протоколом засідання
кафедри економіки, менеджменту
та комерційної діяльності
№1 від 28.08.2023

Кропивницький - 2023

Тренінг "Основи академічного письма, доброчесності та цифрових технологій в освітньому процесі": методичні рекомендації до вивчення дисципліни для здобувачів спеціальності 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня/ [уклад. Т.А. Немченко, Л.В. Глебова]; Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький : ЦНТУ, 2023. – 27 с.

Укладачі: Немченко Т.А., кандидат економічних наук кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

Глебова Л.В., кандидат філологічних наук кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи Центральноукраїнського національного технічного університету.

Рецензенти: В'юник О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

Сторожук О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

© Тренінг "Основи академічного письма, доброчесності та цифрових технологій в освітньому процесі"/ Укл. Немченко Т.А., Глебова Л.В. 2023.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2. ПЛАНИ ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ.	6
3. ТЕСТИ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	15
4 КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	22
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	24

ВСТУП

Набуття здобувачами освітніх компетенцій, у тому числі передбачає необхідність формування навичок академічного письма, вміння здобувачів освіти генерувати наукові тексти, вірно оформлювати та презентувати результати досліджень. Цей процес нерозривно пов'язаний із необхідністю дотримання академічної доброчесності, яка є невід'ємною складовою якісної освіти та наукової досліджень. Вона базується на принципах чесності, довіри, порядності, поваги до інтелектуальної праці інших та відповідальності за результати власної діяльності. В епоху цифрових технологій, коли інформація стає все більш доступною, важливо навчитися правильно її використовувати, застосовуючи відповідні застосунки для удосконалення майстерності опанування нових знань та здійснення науково-дослідницької діяльності в освітньо-науковому процесі.

Метою опанування тренінгу "Основи академічного письма, доброчесності та цифрових технологій в освітньому процесі" є комплексне формування у здобувачів вищої освіти вмінь та навичок щодо розуміння особливостей академічної культури та етики в освітній та науковій діяльності, що базується на вивченні та дотриманні принципів академічної доброчесності а також опануванні основних прийомів академічного письма, оволодіння цифровими технологіями для кращого здійснення освітньо-наукового процесу, презентації результатів пошукової та дослідницької діяльності.

Завдання вивчення дисципліни:

- ґрунтовне ознайомлення з принципами та нормами академічної доброчесності, формування у здобувачів розуміння важливості дотримання етичних стандартів в освітній і науковій діяльності, неприпустимості плагіату та інших видів академічної нечесності;
- формування уявлення про академічну культуру, засади здійснення освітньо-наукового процесу у закладах вищої освіти;
- ознайомлення здобувачів із принципами академічного письма, видами наукових текстів, їх логічною структурою;
- формування навичок пошуку літературних джерел, опанування навичок цитування, засвоєння правил оформлення бібліографічного апарату наукових праць відповідно до чинних стандартів;
- ознайомлення із сучасними сервісами, що допомагають перевірити роботи на наявність плагіату;
- ознайомлення сучасними цифровими інструментами та онлайн-сервісами, що можуть використовуватись для покращення організації освітнього процесу;
- використання сучасних цифровими інструментами та онлайн-сервісами, що допомагають презентувати результати пошукової та дослідницької діяльності, утримувати увагу аудиторії.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Спеціальної (фахової) підготовки	
	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 150	Освітньо-професійна програма: «Менеджмент»	1-й	1-й
		Семестр	
Тижневих годин навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5,4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	2-й	2-й
		Лекції	
		32 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
Самостійна робота			
86	136		
Вид контролю: залік			

Мова навчання: українська

2. ПЛАНИ ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ.

Модуль 1. Основні засади академічної доброчесності у освітньому на науковому середовищі

Тема 1. Основні засади освітньо-наукової діяльності в закладах вищої освіти

План

1. Основи функціонування вищої освіти в Україні.
2. Основна концепція функціонування освітнього процесу
3. Поняття науково-дослідної діяльності в ЗВО
4. Етичні принципи організації освітньо-наукової діяльності
5. Академічна культура

Питання для обговорення:

1. Які основні принципи функціонування системи вищої освіти в Україні?
2. Що включає в себе поняття науково-дослідної діяльності в закладах вищої освіти?
3. Які етичні принципи повинні бути враховані при організації освітньо-наукової діяльності?
4. Чому академічна культура є важливою складовою вищої освіти?
5. Які основні завдання вищої освіти як системи?
6. Які можуть бути ризики та виклики для освіти в сучасному світі, і як вони впливають на її функціонування?
7. Як ви оцінюєте вплив науково-дослідної діяльності на розвиток суспільства та інноваційний потенціал?

Практичне завдання:

Ознайомитися із особливостями організації освітнього та наукового процесу в ЦНТУ, зокрема на сайті ЦНТУ у представлених вкладках «Університет», «Факультети», «Наукова діяльність», «Студенту». Звернути увагу на організацію наукової діяльності здобувачів, зокрема на Раду молодих вчених ЦНТУ, роботу наукових гуртків, проведення конференцій та конкурсів здобувачів. Обговорити напрями заохочення здобувачів до науково-дослідної діяльності.

Тематика індивідуальних завдань.

1. Етичні виміри дослідницької діяльності: відповідальність науковця перед суспільством.
2. Університетська культура та її вплив на формування академічної доброчесності.
3. Інтеграція етичних аспектів у навчальний процес: практики та виклики.

4. Відкритий доступ до наукової інформації та етичні питання цього підходу.

Тема 2. Академічна доброчесність: сутність, історичні засади становлення, основні принципи та цінності

План

1. Сутність категорій «академічна доброчесність», «академічна спільнота», «академічна культура».
2. Основоположні цінності академічної доброчесності.
3. Історичні засади становлення академічної доброчесності в Україні за кордоном
4. Визначення нечесної поведінки, трактування дій учасників академічного процесу як нечесних.
5. Законодавче підґрунтя дотримання академічної доброчесності в Україні.

Питання для обговорення:

1. Аналіз підходів до визначення сутності категорій "академічна доброчесність", "академічна спільнота" та "академічна культура"?
2. Основні цінності, що лежать в основі академічної доброчесності, відповідно до Бухарестської Декларації етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі.
3. Історичні етапи формування академічної доброчесності в Україні.
4. Принципи академічної доброчесності за кордоном.
5. Передумови нечесної поведінки учасників академічного процесу.
6. Як законодавство України регулює питання академічної доброчесності?

Практичні завдання:

1. Розглянути кодекс академічної доброчесності ЦНТУ та інших українських ЗВО. Сформувати уявлення про дотримання академічної доброчесності у закордонних ЗВО (Великобританія, США, Австралія та ін.). Провести порівняння.
2. Розглянути інтерфейс застосунку Kahoot. Пройти тести у форматі змагань. Сформувати власний варіант гри в Kahoot.

Тема 3. Причини й наслідки академічної нечесності

План

1. Внутрішньоособистісні та соціально зумовлені чинники нечесної поведінки студентів закладу вищої освіти галузі охорони здоров'я.
2. Таксономія навчальних цілей та результатів Бенджаміна Блума.
3. Роль взаємодії особистості й колективу у формуванні доброчесної моделі поведінки в академічному середовищі.
4. Наслідки недоброчесного навчання для особистості й суспільства.

Питання для обговорення:

1. Які внутрішньоособистісні фактори можуть спонукати особистість до нечесної поведінки у ЗВО?
2. Які аспекти організації освітньої діяльності сприяють нечесності та навпаки стимулюють чесну поведінку під час навчального процесу?
3. Які рівні навчальних завдань виділяє Б.Блум?
4. Категорія «конформність» та її чинники.
5. Які наслідки недоброчесної поведінки можна виділити для особистості та в суспільстві.

Практичне завдання:

1. Розглянути інтерфейс застосунку Trello. Сформувати команди. Обговорити проєкт розробки Кодексу академічної доброчесності для власного ЗВО. У застосунку Trello створити дошку, сформувати груповий доступ. Обговорити з командою вигляд майбутнього середовища, зручний для використання. Сформувати потрібні списки, визначити перелік задач та відповідальних виконавців для створення Кодексу академічної доброчесності. Відобразити часові рамки проєкту для обраних задач.

Тематика індивідуальних завдань.

1. Еволюція поняття академічної доброчесності: історичний аспект.
2. Академічна чесність у контексті міжнародного співробітництва та наукових обмінів.
3. Відповідальність науковців перед громадськістю у науковій діяльності.

Тема 4. Типологія академічної недоброчесності

План

1. Класифікація типів академічної недоброчесності
2. Фабрикація даних при науковому дослідженні.
3. Фальсифікація даних при науковому дослідженні.
4. Обман як різновид академічної недоброчесності.
5. Хабарництво в системі порушень академічної доброчесності.
6. Маніпуляції з фотоданими
7. Шахраювання на заходах підсумкового контролю.
8. Необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання.

Питання для обговорення:

1. Які основні категорії академічної недоброчесності існують?
2. Які приклади можна навести для кожного типу академічної недоброчесності?
3. Що означає термін "фабрикація даних" у контексті наукового дослідження? Які причини та наслідки фабрикації даних?

4. В чому полягає фальсифікація даних та які її наслідки?
5. Які можуть бути різновиди обману в академічному середовищі? Як можна запобігти обману в академічному дослідженні?
6. Які можливі наслідки хабарництва для дослідника та для наукової громадськості?
7. Які наслідки можуть виникнути в результаті маніпуляцій з фотоданими?
8. Які можливі способи шахраювання можуть використовуватися на підсумкових контрольних заходах? Які методи можна використовувати, щоб уникнути шахраювання?
9. Які причини та наслідки необ'єктивного оцінювання у закладах освіти?

Практичні завдання:

1. Завдання для вирішення:

Завдання № 1

Ви - член комісії з академічної доброчесності університету. До вас звернувся завідувач кафедри хімії з проханням розслідувати можливе тимчасове шахрайство з науковими даними. Один з викладачів кафедри, доцент Петренко, нещодавно опублікував статтю про результати експериментального дослідження нового наноматеріалу для медицини. Результати виглядали дуже перспективно - показали вищу ефективність матеріалу, ніж існуючі аналоги. Однак, один з колег виявив дивні закономірності на графіках та невідповідності в статистичних даних, що можна вказати на їх штучне "підганання". Завідувач не наполягає на тому, аби одразу повідомити Петренка у свідомому шахрайстві, проте вважає за необхідне детально розібратися у ситуації та перевірити вірогідність даних і правильність їх інтерпретації.

Як представник комісії з академічної доброчесності, вам потрібно організувати розгляд цієї справи та розробити рекомендації щодо подальших кроків - як з боку кафедри та університету, так і щодо можливих наслідків для самого доцента Петренка.

Завдання № 2

Ви - викладач 3-го курсу дисципліни "Комп'ютерні науки". Частиною навчального плану є виконання колективного проекту зі створенням веб-додатку, де студенти працюють у командах по 3-4 особи. Наприкінці семестру Вам необхідно виставити учасникам оцінки з індивідуального внеску. Одна з команд, що працює над проектом інтернет-магазину, дала дуже якісний результат. Проте напередодні захисту до Вас підійшов здобувач Андрій із цієї команди і поскаржився, що фактично 90% роботи виконував лише він, тоді як інші двоє учасників майже не доклали зусиль. Він вважає несправедливим, що вони отримають разом з ним високу оцінку.

У той же час інші учасники команди заперечують це підтвердження і кажуть, що Андрій просто намагається зменшити їхній внесок, оскільки він був

лідером і розподіляв завдання. Вони просять все ж таки не порушувати командну роботу і поставити всім однакові оцінки.

Як би Ви вчинили в такій ситуації? Чи варто "розбиратися" в команді чи краще уникнути конфлікту? Як забезпечити справедливість при оцінюванні?

Завдання №3.

Ви - викладач університету, який веде курс з економіки підприємства. Один з ваших студентів, Іван, подав на оцінювання наукову роботи наприкінці семестру. Ви перевірили роботу Івана через систему перевірки на плагіат Unicheck та виявили 40% збігів. Більшість посилань та цитат не мають належного оформлення. З іншого боку, Іван був одним із кращих здобувачів у групі всього курсу. Він активно долучався до дискусій та мав добре розвинені навички критичного мислення та аналізу. Ви знаєте, що він доклав багато зусиль для написання цієї роботи.

Дайте відповіді на питання:

Чи можна зарахувати роботу Івана при такому відсотку збігів? Якщо ні, які заходи необхідно застосувати? Які умови оцінки даної роботи? Чи зобов'язаний викладач надати здобувачеві шанс виправити роботу?

2. Групова робота: презентація Кодексу доброчесності

Тема 5. Академічний плагіат

План

1. Сутність поняття «академічний плагіат». Історичний аспект виникнення категорії «плагіат»

2. Класифікація видів академічного плагіату.

3. Самоплагіат.

4. Списування.

5. Штучний інтелект в системі академічної доброчесності

6. Запобігання академічній недоброчесності

Питання для обговорення:

1. Як ви розумієте поняття "академічний плагіат" і які основні його аспекти?
2. Які історичні фактори призвели до формування поняття "плагіат" у науковому середовищі?
3. Яка класифікація видів академічного плагіату і як вони відрізняються один від одного?
4. Що таке самоплагіат і які наслідки він може мати для наукової та освітньої спільноти?
5. Які методи можна використовувати для виявлення списування у наукових текстах?
6. Як розвивається використання штучного інтелекту в системі наукових досліджень, а також для виявлення академічного плагіату?

7. Які стратегії можна використовувати для запобігання академічній недоброчесності в освітніх закладах та наукових установах?

Практичні завдання:

1. Розглянути процес запобігання академічній недоброчесності в ЦНТУ. Ознайомитися із можливостями перевірки робіт на плагіат в ЦНТУ (<https://library.kntu.kr.ua/seminar.html>).
2. Ознайомитися із сервісами перевірки робіт на плагіат, представлених на сайті бібліотеки ЦНТУ (<https://library.kntu.kr.ua/seminar.html>). Переглянути інтерфейс і можливості даних сервісів. Здійснити перевірку на тексту на плагіат.

Тематика індивідуальних завдань.

1. Проблема плагіату в академічному середовищі: аналіз причин та наслідків.
2. Сучасні виклики для академічної доброчесності в умовах дистанційного навчання.
3. Види академічної недоброчесності: плагіат та його форми.
4. Інструменти виявлення плагіату: ефективність та етичні аспекти.
5. Популярні техніки плагіату та їх виявлення.

Тема 6. Інтелектуальна власність та авторське право в освітній та науковій діяльності.

План

1. Сутність поняття «інтелектуальна власність»
2. Авторське право
3. Захист об'єктів інтелектуальної власності

Питання для обговорення:

1. Що відноситься об'єктів інтелектуальної власності?
2. Що відноситься суб'єктів інтелектуальної власності?
3. Що таке авторське право?
4. Що відноситься об'єктів авторського права?
5. Які особливості процесу захисту інтелектуальної власності.

Практичні завдання:

1. Розглянути інтерфейс чат-ботів Chat GPT, CLOUD, Perplexity. Визначити можливості їх використання в освітній і науковій діяльності.
2. Розглянути академічно чесне використання чат-ботів у освітньому процесі: посилання, літературних огляд (узагальнення), критичний огляд, формування таблиць) та ін..
3. Розглянути види академічно нечесного застосування ШІ: використання при написанні робіт, підбору списку літератури (не існуючі джерела), перефразування та ін.

Тематика індивідуальних завдань.

1. Роль штучного інтелекту в персоналізованому навчанні та розвитку індивідуальних навичок.
2. Можливості та ризики використання штучного інтелекту в освітньому процесі.
3. Етичні виклики використання штучного інтелекту в освітній сфері.

Модуль 2. Основні засади академічного письма в освітньому на науковому середовищі

Тема 7. Основні засади академічного письма

План

1. **Основні характеристики категорії «академічне письмо» та «науковий текст».**
2. **Категорія «академічна грамотність» та його структура**
3. **Нелінійність створення академічного тексту. Критичне мислення в процесі створення академічного тексту.**

Питання для обговорення:

1. Що таке наукова комунікація?
2. Категорія науковий текст, його основні характеристики.
3. Що таке академічна грамотність? Виміри академічного тексту.
4. Мнемонічна формула академічного письма.
5. Нелінійність академічного тексту.

Практичні завдання:

1. Розглянути інтерфейс платформ Notion та X-tales. Обрати для себе одну платформу і організувати собі в сторінку особистого робочого місця: розклад занять, план виконання робочих задач, корисні посилання.

Тематика індивідуальних завдань.

1. Інтернаціоналізація вищої освіти та виклики для академічної доброчесності.
2. Вплив соціальних мереж на поширення академічної недоброчесності серед здобувачів.
3. Психологічні аспекти академічної недоброчесності: причини та наслідки.

Тема 8. Поняття наукового тексту, структура та загальні вимоги

План

1. **Основні вимоги до наукових праць.**
2. **Структурні компоненти наукового тексту.**
3. **Основні правила написання наукових текстів.**

Питання для обговорення:

1. Які основні вимоги висуваються до наукових праць?
2. Опишіть загальні вимоги до оформлення наукового тексту.

3. Які види наукового тексту виокремлюють. Дайте їм характеристику.
4. Які основні структурні компоненти наукового тексту?
5. Опишіть основні правила написання наукових текстів.
6. Що собою являє «Модель гамбургера»?
7. Яка роль анотації та основні правила її написання?

Практичне завдання:

1. Написати анотацію та підібрати ключові слова до запропонованої статті. Анотація має становити близько 1500 знаків українською мовою, ключові слова – 5-8 слів. Можна користуватись порадами написання анотацій, наприклад: <https://www.emeraldgrouppublishing.com/how-to/authoring-editing-reviewing/write-article-abstract?part=2>.

Тематика індивідуальних завдань.

1. Роль електронних ресурсів у формуванні етичної культури дослідників.
2. Аналіз впливу конкуренції на рівень академічної чесності серед здобувачів.
3. Роль рецензування у забезпеченні якості наукових публікацій та академічної доброчесності.

Тема 9. Робота з науковими джерелами. Цитування академічних текстів.

План

1. **Сутність категорій «науковий дискурс» та «інтертекстуальність академічного тексту».**
2. **Опрацювання літературних джерел.**
2. **Посилання в науковому тексті.**
3. **Оформлення цитувань в науковому тексті.**

Питання для обговорення:

1. Розкрити зміст категорій «науковий дискурс» та «інтертекстуальність академічного тексту».
2. В чому різниця між прямим та непрямим цитуванням?
3. Які етапи читання наукового тексту розрізняють? Розкрити зміст кожного етапу.
4. Які основні причини поганого розуміння наукового тексту?
5. Опишіть основні правила написання конспекту наукових текстів.
6. Які основні види посилань відокремлюють?
7. Як вірно оформлювати цитування? Типи цитувань.

Практичні завдання:

1. Розглянути інтерфейс електронного репозитарію ЦНТУ.
2. Розглянути інтерфейс наукової бібліотеки ім. В. Вернадського. Здійснити пошук літератури за обраною тематикою за ключовими словами, автором, роком видання. Підібрати 10-15 літературних джерел на задану тематику.

3. Оформити список літературних джерел та References за вимогами до публікацій у «Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки» за згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (https://economics.kntu.kr.ua/doc/bibl_opis.pdf). Для транслітерації можна використовувати сервіс <http://litopys.org.ua/links/intrans.htm>. Для полегшення оформлення можна використовувати сервіс <https://vak.in.ua/do.php>. Для оформлення References рекомендовано використовувати один із найбільш популярних - стандарт APA (American Psychological Association (APA) Style). Оформити цитування відповідно до стилю APA можна на сайті он-лайнного автоматичного формування посилань: Citation Machine (<http://www.citationmachine.net/apa/cite-a-book>); <http://www.bibme.org/apa/book-citation/manual>.

Тема 10. Технологія написання есе.

- 1. Сутність поняття «есе»**
- 2. Класифікація есе**
- 3. Основні ознаки есе**
- 4. Структура есе**
- 5. Поради щодо написання есе.**

Питання для обговорення:

1. Що собою являє есе?
2. Які види есе ви можете назвати?
3. Які основні ознаки есе ви можете виокремити?
4. Яка структура есе?
5. Опишіть процес написання есе.

Практичне завдання:

1. Написати класичне п'яти абзацне есе за однією із запропонованих тем:
  - a. Значення академічної доброчесності в науковому освітньому процесі.
  - b. Загроза використання штучного інтелекту в дотриманні академічної доброчесності.
  - c. Важливість дотримання правил цитування академічних текстів для забезпечення академічної доброчесності.
  - d. Власна тема.

Тема 11. Основні види наукових праць здобувачів.

План

- 1. Наукова стаття**
- 2. Тези доповідей: сутність, механіка написання**
- 3. Кваліфікаційна робота**

Питання для обговорення:

1. Охарактеризувати статтю як вид академічного тексту.
2. Яка усталена структура статті?
3. Яке призначення та види тез ви можете назвати?
4. Яка класична структура тез.
5. Основні правила оформлення тез.
6. Охарактеризувати кваліфікаційну роботу за ключовими показниками: структура, вимоги, особливості написання.

Практичні завдання:

1. Розглянути інтерфейс сервісу Mentimetr. Створити слайди з опитуванням у вигляді «Хмари слів» та «Множинний вибір» у застосунку Mentimetr. Презентувати на аудиторію.
2. Розглянути інтерфейс сервісу Mindthegraf. Створити інфографіку. Презентувати онлайн.

Тема 12. Презентація результатів наукових досліджень.

- 1. Сутність, цілі, структура презентації**
- 2. Технічний процес презентації результатів наукових досліджень**
- 3. Мистецтво публічного виступу**

Питання для обговорення:

1. Що таке презентація, які її основні цілі.
2. Яка структура презентації?
3. Яким чином варто оформити презентацію для якнайкращої подачі матеріалу?
4. Які секрети публічного виступу ви можете назвати?

Практичні завдання:

1. Розглянути інтерфейс сервісів Canva та Prezi. Обрати собі для роботи один із запропонованих сервісів. Створити презентацію для індивідуального завдання.
2. Презентувати на аудиторію індивідуальне завдання.

3. ТЕСТИ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1. Що є невід'ємною складовою частиною освітньої діяльності ЗВО згідно ЗУ "Про вищу освіту"?
  - а) громадська діяльність
  - б) наукова діяльність
  - в) політична діяльність
  - г) релігійна діяльність
2. Яка функція навчального процесу у вищій школі зорієнтована на формування творчої особистості?
  - а) виховна

- б) освітня
  - в) професійна
  - г) розвивальна
3. Яка з функцій характеризує академічну культуру як певну знакову систему?
- а) комунікативна
  - б) регулятивна
  - в) світоглядна
  - г) ціннісна
4. Які цінності відносяться до академічної культури?
- а) інтелектуальна свобода
  - б) культура спілкування
  - в) традиції ЗВО
  - г) фахова майстерність
5. Якою є одна з цінностей академічної доброчесності?
- а) Жорстка конкуренція
  - б) Довіра
  - в) Корисливість
  - г) Байдужість
6. В якому році академічна доброчесність вперше згадується в українському законодавстві?
- а) 2002
  - б) 2014
  - в) 2017
  - г) 2019
7. Який закон регулює питання академічної доброчесності в Україні?
- а) Закон "Про освіту"
  - б) Закон "Про наукову діяльність"
  - в) Закон "Про авторське право"
  - г) Закон "Про вищу освіту"
8. В якому році стартував Проєкт "Академічна доброчесність та якість освіти" (Academic IQ)?
- а) 2016
  - б) 2018
  - в) 2019
  - г) 2020
9. Що відноситься до складніших рівнів навчальних цілей за таксономією Блума?
- а) Знання
  - б) Розуміння

в) Застосування

г) Аналіз

10. На якому рівні студенти демонструють вміння адекватно оцінювати явища за певними критеріями?

а) Знання

б) Розуміння

в) Аналіз

г) Оцінювання

11. За даними досліджень, конформність здобувачів у ставленні до батьків та адміністрації НЕ гарантує:

а) Дотримання вимог академічної доброчесності

б) Визнання авторитету батьків

в) Визнання авторитету викладачів

г) Наслідування поведінкових моделей

12. На якому рівні за таксономією Блума студенти демонструють уміння поєднати роздрібнені компоненти в нову цілісну структуру?

а) Знання

б) Розуміння в) Синтез

г) Аналіз

13. Що таке фабрикація даних у науковому дослідженні?

а) Свідома зміна наявних даних

б) Вигадування даних чи фактів

в) Плагіат

г) Фальсифікація даних

14. Серед причин академічної недоброчесності не називають:

а) Соціально-економічні

б) Культурно-виховні

в) Співпраця викладачів і здобувачів

г) Організаційно-управлінські

15. Імітація освітньої діяльності згідно з Листом МОН є формою:

а) Фабрикації даних

б) Фальсифікації даних

в) Обману

г) Хабарництва

16. Причинами необ'єктивного оцінювання можуть бути:

а) Упевненість у правильності критеріїв оцінювання

б) Сприйняття викладачем оцінки як бар'єру

в) Досвід викладача

г) Всі відповіді правильні

17. Форми шахрайства під час іспитів залежать від:

- a) Викладача, що проводить іспит
  - б) Кількості здобувачів на іспиті
  - в) Форми проведення іспиту
  - г) Умов приміщення, де проводиться іспит
18. Маніпуляції з фотоданими можуть призвести до:
- a) Втрати важливих деталей та припущень
  - б) Підвищення об'єктивності даних
  - в) Покращення якості ілюстрацій
  - г) Розширення можливостей для аналізу
19. Шахраювання на іспитах може включати:
- a) Використання шпаргалок
  - б) Отримання завдань до початку іспиту
  - в) Підміну результатів тестування
  - г) Всі відповіді правильні
20. Навмисне неправильне цитування джерел є формою:
- a) Плагіату
  - б) Фабрикації даних
  - в) Фальсифікації даних
  - г) Обману
21. Слово "плагіат" походить від латинського слова "plagio" та означає:
- a) Красти
  - б) Писати
  - в) Читати
22. Якого різновиду академічного плагіату не існує?
- a) Професійний плагіат
  - б) Освітньо-науковий плагіат
  - в) Соціальний плагіат
  - г) Навчальний плагіат
23. Укажіть форму плагіату, яка сталася в повторі ідейної основи твору:
- a) Перша форма
  - б) Друга форма
  - в) Третя форма
  - г) Четверта форма
24. Що не належить до типових прикладів самоплагіату?
- a) Дублікація публікацій
  - б) Агрегування чи доповнення даних
  - в) Списування
  - г) Деагрегування даних
25. Різновидом самоплагіату не є:
- a) Текстуальний

- б) Семантичний
- в) Кричущий
- г) Академічний

26. Результати генерації запитів ШІ охороняються:

- а) Авторським правом
- б) Патентним правом
- в) Правом особливого роду (*sui generis*)
- г) Не охороняються

27. Що не належить до типових прийомів маскування плагіату?

- а) Використання символів з різними кодуваннями
- б) Додавання порожніх абзаців
- в) Застосування онлайн-перекладачів
- г) Створення цифрових відбитків (хешів) документа

28. Що є об'єктом авторського права відповідно до законодавства України?

- а) Ідея без її матеріального втілення
- б) Технічні роботи з передруку чужих творів
- в) Твори науки, літератури і мистецтва, виражені в об'єктивній формі
- г) Будь-який твір, незалежний від змісту та форми витворення

29. Що не належить до об'єктів авторського права згідно із законодавством України?

- а) Комп'ютерні програми
- б) Бази даних
- в) Промислові зразки
- г) Фотографічні твори

30. Що не є обов'язковою ознакою об'єкта інтелектуальної власності?

- а) Результат інтелектуальної, творчої діяльності
- б) Створений професійним творчим працівником
- в) Визнаний уповноваженим державним органом
- г) Нематеріальний об'єкт

31. Що не належить до об'єктів інтелектуальної власності відповідно до Цивільного кодексу України?

- а) Літературні твори
- б) Комп'ютерні програми
- в) Промислові зразки
- г) Наукові концепції

32. Що не належить до особистих немайнових прав автора твору?

- а) Право на визнання авторства
- б) Право на використання твору під псевдонімом
- в) Право на передачу твору у спадщину

- г) Право на отримання винагороди за використання твору
33. Що таке культурний вимір у моделі Б. Гріна?
- а) Мова та організація тексту
  - б) Знання предмета і вибір стилю
  - в) Ідея та аргументація автора
  - г) Сила знань та сила слова
34. Який процес читання наукового тексту забезпечує загальне ознайомлення зі змістом?
- а) Переглядове
  - б) Ознайомлювальне
  - в) Поглиблене
  - г) Аналітико-критичне
34. Що не є характеристикою наукового тексту?
- а) Об'єктивність
  - б) Достовірність
  - в) Емоційність
  - г) Верифікованість
35. Що не входить до функцій критичного мислення?
- а) Сумніви в загальноприйнятих істинах
  - б) Пошук відповідей на складні питання
  - в) Побудова логічної аргументації
  - г) Засвоєння готових знань без аналізу
36. Що символізує "потрійна спіраль" в академічному письмі?
- а) Поступове ускладнення завдань при написанні тексту
  - б) Комплексний розвиток знань, умінь і навичок автора
  - в) Три етапи створення наукового тексту
  - г) Три виміри побудови аргументації
37. Що таке науковий текст?
- а) Будь-який текст, написаний науковцем
  - б) Текст, що містить наукові терміни
  - в) Текст, що описує наукове дослідження та його результати
  - г) Текст, написаний суто науковим стилем
38. Яке твердження найкраще описує різницю між анотацією та рефератом наукового тексту?
- а) Анотація є стислим змістом резюме, а реферат - детальним викладом з критичним аналізом
  - б) Анотація пишеться після реферату як коротке узагальнення
  - в) Анотація має стандартну структуру, а реферат – ні
  - г) Реферат містить лише думки автора тексту, а анотація - думки рефератора

39. Що з переліченого НЕ є обов'язковим структурним елементом вступу наукової роботи?
- а) Обґрунтування актуальності дослідження
  - б) Визначення предмета дослідження
  - в) Формулювання мети та завдання дослідження
  - г) Опис методів дослідження
40. Що з переліченого обов'язково НЕ є обов'язковою вимогою до наукового тексту?
- а) Логічна послідовність викладу
  - б) Уникнення декларативності
  - в) Системний підхід
  - г) Діалогічна форма викладу
41. Який елемент композиції наукового тексту забезпечує опис отриманих результатів та їх інтерпретацію?
- а) Постановча частина
  - б) Методологічний текст
  - в) Емпіричний текст
  - г) Дослідницька частина
42. Що означає термін "інтертекстуальність академічного тексту"?
- а) Структурну організацію тексту
  - б) Логічний зв'язок між частинами тексту
  - в) Зв'язок тексту з іншими текстами за змістом, жанром, структурою
  - г) Стилiстичні особливості наукового тексту
43. Що таке нульовий рівень міжтекстових зв'язків?
- а) Іншомовні зв'язки між текстами
  - б) Зв'язки міжтекстовою мовою
  - в) Символьні зв'язки
  - г) Формально-знакові зв'язки
44. Який різновид посилань обов'язково маркується в наукових текстах?
- а) Іменні посилання
  - б) Титульні посилання
  - в) Адресні посилання
  - г) Змішані посилання
45. На якому етапі опрацювання літературних джерел починається вибіркоче читання?
- а) Нульовий етап
  - б) Перший етап
  - в) Другий етап
  - г) Третій етап

46. Який елемент не входить до техніки конспектування?

- а) Повне бібліографічне посилання
- б) Критичний огляд
- в) Вступний абзац із призначенням дослідження
- г) Опис методів та основних питань

47. Інтертекстуальний фрейм наукового дискурсу складається з таких слотів:

- а) Цитата та посилання
- б) Вступ та висновки
- в) Методологія та результат
- г) Анотація та ключові слова

48. Якого кольорового поєднання краще уникати при створенні слайдів презентації?

- а) Білий шрифт на темно-синьому фоні
- б) Чорний шрифт на білому фоні
- в) Червоний шрифт на жовтому фоні
- г) Жовтий шрифт на синьому фоні

49. Скільки речень, за рекомендаціями, маєте надавати у слайді презентації?

- а) 1 речення
- б) 2 речення
- в) 3 речення
- г) 4 речення

50. Який принцип працює при побудові структури презентації?

- а) Принцип піраміди
- б) Принцип піщаного годинника
- в) Принцип концентричних кіл
- г) Принцип спіралі

4. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Основні засади вищої освіти в Україні: мета, завдання, принципи, складові.
2. Основна концепція функціонування освітнього процесу.
3. Функції вищої освіти.
4. Поняття науково-дослідної діяльності в ЗВО.
5. Етичні принципи організації освітньо-наукової діяльності.
6. Поняття академічної культури.
7. Компоненти академічної культури.
8. Функції академічної культури.
9. Сутність категорій «академічна спільнота» та «академічна доброчесність».
10. Основоположні цінності академічної доброчесності.

- 11.Історичні засади становлення академічної доброчесності в Україні за кордоном.
- 12.Визначення нечесної поведінки, трактування дій учасників академічного процесу як нечесних.
- 13.Законодавче підґрунтя дотримання академічної доброчесності в Україні.
- 14.Особистісні та соціально зумовлені чинники нечесної поведінки.
- 15.Таксономія навчальних цілей та результатів Бенджаміна Блума.
- 16.Роль взаємодії особистості й колективу у формуванні доброчесної моделі поведінки в академічному середовищі.
- 17.Наслідки недоброчесного навчання для особистості й суспільства.
- 18.Класифікація типів академічної недоброчесності.
- 19.Фабрикація даних при науковому дослідженні.
- 20.Фальсифікація даних при науковому дослідженні.
- 21.Обман як різновид академічної недоброчесності.
- 22.Хабарництво в системі порушень академічної доброчесності.
- 23.Маніпуляції з фотоданими.
- 24.Шахраювання на заходах підсумкового контролю.
- 25.Необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання.
- 26.Сутність поняття «академічний плагіат».
- 27.Історичний аспект виникнення категорії «плагіат».
- 28.Класифікація видів академічного плагіату.
- 29.Самоплагіат.
- 30.Засоби перевірки письмових робіт на плагіат.
- 31.Списування.
- 32.Штучний інтелект в системі академічної доброчесності.
- 33.Запобігання академічній недоброчесності.
- 34.Сутність поняття «інтелектуальна власність».
- 35.Авторське право.
- 36.Використання та захист об'єктів інтелектуальної власності в освітній та науковій діяльності.
- 37.Основні характеристики категорії «академічне письмо» та «науковий текст».
- 38.Відмінності наукового та науково-публіцистичного тексту.
- 39.Навички академічного письма.
- 40.Академічна грамотність та її структура.
- 41.Операційний вимір, культурний вимір, критичний вимір академічного тексту. 3D-модель Гріна.
- 42.Культура читання наукового тексту.

43. Нелінійність створення академічного тексту.
44. Критичне мислення в процесі створення академічного тексту.
45. Основні вимоги до наукових праць.
46. Загальні вимоги до оформлення наукового тексту.
47. Оглядовий, методологічний, емпірико-фактологічний, теоретичний, пояснювальний і додатковий тести. Вторинний текст.
48. Структурні компоненти наукового тексту.
49. Основні правила написання наукових текстів.
50. «Модель гамбургера». Роль анотації.
51. Цитування академічних текстів.
52. Сутність категорій «науковий дискурс» та «інтертекстуальність академічного тексту».
53. Опрацювання літературних джерел.
54. Посилання в науковому тексті.
55. Оформлення цитувань в науковому тексті.
56. Сутність поняття «есе».
57. Класифікація есе.
58. Основні ознаки есе.
59. Структура есе.
60. Поради щодо написання есе.
61. Стаття як вид академічного тексту.
62. Структура статті.
63. Тези: призначення та види тез.
64. Класична структура тез.
65. Оформлення тез.
66. Кваліфікаційна робота: структура, вимоги, особливості написання.
67. Сутність, цілі, структура презентації.
68. Технічний процес презентації результатів наукових досліджень.
69. Секрети успішної презентації.
70. Мистецтво публічного виступу.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні:

1. Академічне письмо : навчальний посібник / укладачі : Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, І. В. Бондар, М. С. Жигалкіна. – Миколаїв : НУК, 2022. – 116 с.
2. Академічне письмо. Навчально-методичний посібник. П'ятницька-Позднякова І.С. – Миколаїв.: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2021., 70 с.
3. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг, 2019. 130 с.
4. Бачієва Л. О. Реалізація європейського досвіду забезпечення етики та

академічної доброчесності в освітній та дослідницькій діяльності [Електронний ресурс] / Л. О. Бачієва // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. - 2022. - № 76. - С. 93-100

5. Вакуленко В. Л. Ключові аспекти академічної доброчесності: запобігання плагіату [Електронний ресурс] / В. Л. Вакуленко, С. В. Боярчук // Humanitarian studios: pedagogics, psychology, philosophy . - 2022. - Vol. 13, no. 4. - С. 26-34.

6. Гребенюк Т. В. Академічна доброчесність : навчальний посібник для студентів 1-го курсу всіх спеціальностей медичних та фармацевтичних факультетів. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – 108 с.

7. До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності : лист Міністерства освіти і науки України від 20 травня 2020 р. № 1/9-263

8. Доброчесність та етика. Серія університетських модулів. URL: https://www.unodc.org/e4j/en/tertiary/integrity-ethics_ukrainian.html

9. Дубняк М.В. Проблеми використання ChatGPT у науковій діяльності: роль етичних і правових норм. Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої Міжнар. дню інтелектуальної власності (Київ, 26 квіт. 2023 р.). Київ, 2023. С. 64–68.

10. Закон України "Про освіту" від 05.09.2017 № 2145-VIII. Стаття 42. Академічна доброчесність

11. Карчевський М.В., Штанько В.А., ChatGPT Правове регулювання штучного інтелекту: ризик-орієнтований підхід у європейській дискусії. Актуальні питання права та соціально-еко номічних відносин : зб. ст. Кропивницький, 2023. С.20–29. URL: <https://vmuro1.kr.ua/wp-content/uploads/2023/05/Збірник-1.pdf>

12. Колоїз Ж. В. Основи академічного письма : практикум. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2019. 178 с.

13. Конівіцька Т. Я. Академічна доброчесність в освітньо-науковому просторі: питання реалізації [Електронний ресурс] / Т. Я. Конівіцька, М. І. Кусій // Інноваційна педагогіка. - 2022. - Вип. 49(2). - С. 144-148.

14. Кузьменко А. О. Історія становлення академічної доброчесності у закладах вищої освіти України [Електронний ресурс] / А. О. Кузьменко // Педагогічні науки: теорія та практика. - 2021. - № 3. - С. 167-172.

15. Мартинюк О. М. Академічне письмо (конспект лекцій): навчально-методичне видання. Луцьк : Вежа, 2021. 48 с.

16. Назаровець, С. Відкритий доступ до наукових цитувань : практ. посібник / С. Назаровець, Т. Борисова. – Київ : ДНТБ України, 2019. – 33 с. – Препринт.

17. Николіук Т., Шкляєва. Н. Ділова українська мова та академічне письмо : навч. посіб. Луцьк, 2022. 65 с.

18. Основи академічного письма : метод. рекомендації та програма курсу / уклад.: Н. Шліхта, І. Шліхта. – Київ, 2016. – 61 с.

19. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 15.04.2023. No 2811-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

20. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності. – Київ : МОН України, 2016. – 24 с.

21. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах(авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) : лист Міністерства освіти і науки України від 15.08.2018 р. № 1/11-8681.

22. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 "Академічна доброчесність" Закону України "Про освіту" (від 5 вересня 2017 р.) : лист Міністерства освіти і науки України від 23.10.2018 р. № 1/9-650.

23. Рускуліс Л. Академічна доброчесність: навч-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2022. 86 с.

24. Суліма Є. Академічна доброчесність: етичне та нормативно-правове регулювання в університетському співтоваристві [Електронний ресурс] / Є. Суліма, С. Деніжна // Університети і лідерство. - 2020. - № 2. - С. 120-141.

25. Філіпенко, Л. В., Думанський О. В., Козак О. В. Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму наявності штучного інтелекту. Академічні візії. 2023. No 19. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/380>

26. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти : лист Міністерства освіти і науки України від 24.10.2017 р. № 1/9-565.

Додаткові:

1. Що потрібно знати про плагіат : посібник з академічної грамотності та етики для «чайників» / уклад. О. О. Гужва. – Харків : ХНУ, 2016. – 72 с.

2. Фундаментальні цінності академічної доброчесності : пер. з англ. // Міжнар. центр академічної доброчесності. – 2019. – 39 с.

3. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. рекомендації / авт.-уклад.: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець. – Київ : УБА, 2016. – 117 с.

4. Дроздов, В. Академічне письмо: 20 порад щодо написання академічних текстів та представлення результатів дослідження : презентація / В. Дроздов. – Ізмаїл : ІДГУ, 2019.

5. До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності : лист Міністерства освіти і науки України від 20.05.2020 р. № 1/9-263.

6. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 169 с.

7. Залюбівська О. Положення про академічну доброчесність: проблеми імплементації [Електронний ресурс] / О. Залюбівська, О. Слободянюк // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. - 2023. - Вип. 1. - С. 30-42.

8. Маслікова І. І. Шляхи розвитку культури якості освіти та академічної доброчесності в сучасному університеті [Електронний ресурс] / І. І. Маслікова // Українські культурологічні студії. - 2021. - № 2. - С. 63-67

9. Стежко З. В. Академічна доброчесність у вищій освіті: прояви та мотиваційні чинники [Електронний ресурс] / З. В. Стежко, Н. С. Шалімова, І. І. Андрощук // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. - 2022. - № 3. - С. 7-15.

10. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні. Розпорядження Кабінету міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-p#Text>

Інформаційні ресурси

1. Kahoot. URL: <https://kahoot.com/>
2. Trello. URL: <https://trello.com/>
3. Mentimeter. URL: <https://www.mentimeter.com/>
4. Notion. URL: <https://www.notion.so/>
5. XTales. URL: <https://uk.xtiles.app/en>
6. Canva. URL: https://www.canva.com/uk_ua/
7. Prezi. URL: <https://prezi.com/>
8. Mind the graph. URL: <https://mindthegraph.com/>
9. Claude.ai. URL: <https://claude.ai/chat>
10. Chat.openai.com URL: <https://chat.openai.com/>
11. Perplexity. URL: <https://www.perplexity.ai/>
12. Бібліотека Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>